

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evidence skutečných majitelů a nové sankce

Praxe zanedbávání povinnosti zapsat své skutečné majitele do evidence by se s příchodem nové úpravy měla změnit. Společnosti může v případě absence správného zápisu postihnout hned několik sankcí, a to jak finančně v podobě pokut, tak i provozně a organizačně v podobě zneplatnění korporátních rozhodnutí či pozastavení výkonu hlasovacích práv společníků. S ohledem na značné prodlení s implementací evropské regulace lze předpokládat, že česká úprava bude projednána a schválena v nejbližší době a společností, a to zejména členové jejich statutárních orgánů, by se na ni měli náležitě připravit a případné nedostatky v evidenci napravit.

Nehledě na to, že správnost a úplnost zapsaných údajů bude v zájmu i samotných skutečných majitelů, jelikož v případě nedostatků může dojít k omezení, respektive zamezení výplaty podílu na zisku.

V souvislosti s implementací 5. AML směrnice[1], jež měla být členskými státy transponována ke dni 10. ledna 2020, se v závěrečné fázi legislativního procesu nacházejí dva návrhy zákonů transponující tuto směrnici.[2] Dosud byla úprava evidence údajů o skutečných majitelích obsažena v Rejstříkovém zákoně,[3] kterou nový Evidenční zákon nahrazuje. Absence sankcí v Rejstříkovém zákoně vedla v praxi k tomu, že velká většina evidujících osob povinnost k zápisu doposud ignorovala. K očekávanému zvýšení transparentnosti tak nedošlo. Na rozdíl od aktuální právní úpravy Rejstříkového zákona přináší připravované zákony hned několik sankcí pro případ nesplnění evidenčních povinností či existence nesrovnalostí mezi skutečným a zapsaným stavem v evidenci.

Evidenční zákon tak ukládá evidujícím osobám[4] povinnost zajistit, aby v evidenci byly zapsány všechny osoby, které naplňují kritéria skutečného majitele. Evidenční zákon na základě několika vyvratitelných domněnek definuje skutečného majitele, kterým se obecně rozumí každá fyzická osoba, která:

- je koncovým příjemcem, tedy osobou, která může mít přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání podstatnou část z celkového majetkového prospěchu (více než 25 %) tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby nebo tvořeného při správě nebo zániku právního uspořádání, a tento prospěch dále nepředává; nebo
- je osobou s koncovým vlivem, tedy osobou, která může bez pokynů jiného přímo nebo nepřímo uplatňovat rozhodující vliv v právnické osobě nebo správu právního uspořádání.[5]

Následky nesrovnalostí mezi zapsanými údaji a skutečným stavem

Vedle sístace hlasovacího práva společníků, omezení výplaty podílu na prospěchu či deliktní odpovědnosti, Evidenční zákon dále postihuje možnou neplatností rozhodnutí jediného společníka rozhodujícího v působnosti nejvyššího orgánu v případě, že jediný společník nebude zapsán v evidenci skutečných majitelů v rozporu s požadavky zákona.

Ustanovení § 54 Evidenčního zákona stanoví, že pokud skutečný majitel nebude v evidenci zapsán, nesmí rozhodovat jako jediný společník. Pokud tak učiní, lze se podle Evidenčního zákona dovolávat neplatnosti tohoto rozhodnutí pro rozpor s právními předpisy podle ustanovení § 191 a § 428 zákona

č. [89/2012](#) Sb., o obchodních korporacích ("ZOK"). Podle předmětných ustanovení se takto může v prekluzivní subjektivní tříměsíční lhůtě, respektive objektivní roční lhůtě, dovolávat neplatnosti každý společník (akcionář), jednatel (člen představenstva), člen dozorčí rady nebo likvidátor.

Automatický průpis údajů z obchodního rejstříku

Novinkou je automatický průpis, který má snížit administrativní zátěž pro evidující osoby. V případech, kdy je skutečný majitel zjevný již z obchodního rejstříku, budou údaje z obchodního rejstříku automaticky propisovány do evidence skutečných majitelů, aniž by evidující osoba musela podávat návrh na zápis skutečného majitele do evidence. Podle ustanovení § 38 Evidenčního zákona platí, že do evidence skutečných majitelů se v případě společnosti s ručením omezeným automaticky propíše společník s podílem větším než 25 % nebo skutečný majitel právnické osoby, která je společníkem s podílem větším než 25 %. V případě akciové společnosti se jako skutečný majitel propíše jediný akcionář nebo skutečný majitel právnické osoby, která je jediným akcionářem. Úprava automatického průpisu nedopadne na osobní obchodní společnosti, neboť z obchodního rejstříku nelze u těchto obchodních korporací zjistit výši jednotlivých podílů společníků.

Povinnosti evidující osoby zapsat všechny své skutečné majitele automatický průpis nezbavuje a v případě, že se v dané evidující osobě objeví další osoby spadající pod definici skutečného majitele, bude tato evidující osoba povinna podat návrh na zápis těchto osob do evidence.[\[6\]](#) Pokud dojde k takovému případu, automatický průpis se podle § 41 evidenčního zákona nepoužije a evidující osoba tak bude následné změny skutečného majitele vždy muset navrhnout sama. Na přerušený automatický průpis však bude možné znovu navázat, a to pokud evidující osoba v rámci podání návrhu na zápis zároveň navrhne soudu či notáři[\[7\]](#) provádějícímu zápis, aby byl její skutečný majitel napříště automaticky propsán.

Povinnosti nejen pro evidující osoby

V praxi budou vznikat případy, kdy automatický průpis z obchodního rejstříku na základě zákonných vyvratitelných domněnek nepovede ke správné evidenci skutečných majitelů, případně kdy z jakéhokoli důvodu nedojde k automatickému průpisu údajů z obchodního rejstříku a skutečný majitel tak nebude v evidenci zapsán, případně jako skutečný majitel bude zapsána nesprávná osoba. Pro právní praxi tak vzniká nová potřeba kontrolovat, zda jsou v evidenci skutečných majitelů zapsány správné osoby a zda je rozhodnutí jediného společníka v působnosti nejvyššího orgánu v souladu se zápisem v evidenci skutečných majitelů.

Na případné nesrovnalosti v rámci evidence skutečných majitelů si bude muset dávat pozor nejen evidující osoba, ale i povinná osoba ve smyslu AML zákona. Novela AML zákona totiž nově zavádí povinnost povinné osoby upozornit na nesrovnalosti při provádění identifikace nebo kontroly klienta, pokud má za to, že údaje v evidenci nejsou ve shodě se skutečným stavem.[\[8\]](#) V takovém případě bude muset povinná osoba (mimo jiné může jít v některých případech i o advokáty či notáře[\[9\]](#)) upozornit na zjištěnou nesrovnalost samotného klienta a pokud ani tak nedojde k odstranění či vyvrácení nesrovnalosti, oznámí tato povinná osoba nesrovnalost soudu, který je příslušný k zápisu podle Evidenčního zákona.[\[10\]](#) Jestliže povinná osoba tuto povinnost vůči svému klientovi nebo následně vůči soudu nesplní, hrozí jí za tento přestupek pokuta až do výše 1 000 000 Kč.[\[11\]](#)

Mgr. Petr Vojtěch,
advokát

Mgr. Václav Stískala,
advokátní koncipient

**Baker
McKenzie.**

[Baker & McKenzie s.r.o., advokátní kancelář](#)

Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 045 001

e-mail: office.prague@bakermckenzie.com

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.

[2] Konkrétně jde o další novelu již účinného zákona č. [253/2008](#) Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ("AML zákon"), který byl 4.12.2020 podepsán prezidentem a nový zákon o evidenci skutečných majitelů ("Evidenční zákon"), který se projednává v Senátu.

[3] Úprava je v části páté zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob ("Rejstříkový zákon") v ustanoveních § 118b - 118j.

[4] Podle § 2 písm. j) Evidenčního zákona se evidující osobou rozumí právnická osoba, která má skutečného majitele, nebo svěřenský správce nebo osoba v obdobném postavení u zahraničního svěřenského fondu (dále jen „svěřenský správce“) právního uspořádání. Zároveň bude podle ustanovení § 12 Evidenčního zákona platit, že se do evidence zapisují údaje o skutečných majitelích pouze těch právnických osob, které mají sídlo na území České republiky. Nepůjde tedy například o odštěpné závody.

[5] Zde jde dle vyvratitelné domněnky zejména o osoby ovládající podle ZOK, členy statutárního

orgánu bytového nebo sociálního družstva nebo fyzické osoby s přímým či nepřímým významným podílem (zejména je-li větší než 25 %) na hlasovacích právech v korporaci (viz § 4 Evidenčního zákona).

[6] Soudní poplatek za zápis do evidence skutečných majitelů soudem činil 1.000 Kč. Novela AML zákona však upravuje i zákon č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, a zvyšuje tento poplatek u obchodních korporací na 4.000 Kč. Jelikož podle připravovaných zákonů notáři budou provádět zápis do evidence sami a přímo, měl by být zápis notářem levnější. Notáři bude stanovena odměna změnou vyhlášky č. [196/2001](#) Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif) tak, aby nepřevyšovala výši soudního poplatku.

[7] Podle současné úpravy je možnost notáře zapsat údaje do evidence dosti omezená, neboť k samotnému přístupu potřebují podkladový notářský zápis podle § 118j ve spojení s § 108 Rejstříkového zákona. Novela notářům umožňuje zapsat nové údaje do evidence přímo, bez nutnosti podkladového notářského zápisu.

[8] § 15a novely AML zákona

[9] Konkrétně může jít o případy úschovy advokátem, nákupu či prodeje nemovitých věcí nebo obchodního závodu, zakládání, řízení nebo provozování obchodní společnosti a další (blíže viz § 2 odst. 1 písm. g) AML zákona).

[10] Podle § 19 evidenčního zákona jde o krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud evidující osoby.

[11] § 44a odst. 1 písm. a) a b) novely AML zákona

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)

- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)